Dinu
Săraru

Reverberația istorică a unei ctitorii

Calendarul creștin-ortodox românesc pe anul 2017 se află pus emblematic sub semnul „comemorării lui Justinian Patriarhul", cel mai de seamă, după opinia mea, înalt slujitor al Bisericii Naționale, cunoscut la un moment dat, poate că și astăzi, din ignoranță sau și din rea credință, drept „Patriarhul roșu", căruia, din fericire, timpul și înțelegerea superioară a misiunii și a operei lui i-au redat meritele de salvator înțelept al geografiei spirituale creștin-ortodoxe românești și, astfel, de apărător curajos și diplomat al identității naționale și al hotarelor acestei identități. Fiu de țăran dintr-un sat prizărit pe dealurile porumbiștilor sărace de la poalele Olteniei de sub munte, acest preot de țară, acest preot de sat, izvorât dintr-o familie care toată viața ei a luptat cu sărăcia mai puternică decât hărnicia și ambițiile acestei lumi pe care și astăzi o distinge greutatea împlinirii unui trai mai ales cuminte decât bogat, Justinian Marina, viitorul înalt stătător în jilțul domnesc de Patriarh, și-a păstrat toată viața lui credința țărănească în Biserică și în rostul ei de factor unitar hotărâtor al țării întregi și a răzbit greu din ușa altarului unei biserici din Băbeni până în cuprinsul ușilor împărătești ale altarului patriarhal, slujind pe rând, odată cu preoția și catedra de învățător de țară și o bisericuță din piața Râmnicului și direcția Seminarului Teologic vâlcean și tipografia orășenească, cum făcuse și Calinic, Sfântul de la Cernica, trăind viața de toate zilele a credincioșilor pe care îi păstorea și făcându-se necontenit mărturisitor al minții agere țărănești și, astfel, al înțelepciunii acestei țărănimi ce se oglindea în toate faptele lui și, de asemenea, atât de grăitor și în chipul său de țăran. Iată și argumentele care mă fac, bucurându-mă de privilegiul de a-l fi cunoscut îndeaproape în copilăria mea și în tinerețea mea, chiar și în casa de învățător a părintelui meu căruia îi era prieten, și îl văd și astăzi, dincolo de amintirile atât de vii despre el, ca pe unul dintre țăranii curajoși și harnici și ageri și înțelepți ai lumii țărănești a Olteniei de sub munte și îndrăznesc să spun că agerimea acestei minți țărănești și curajul și răbdarea așteptării timpului potrivit pentru izbânda fiecărui lucru și fiecărei năzuințe, diplomația țărănească de veacuri

răzbătătoare prin vremurile potrivnice i-au asigurat și aflarea și impunerea și câștigarea cauzei unei doctrine, se poate spune, care susținea și care a fost suportul moral al ideii de recunoaștere – fapt cu consecințe juridice și bugetare naționale –, a preoților drept apărători ai monumentelor istorice. Iată marea idee izvorâtă dintr-o înțelepciune țărănească strălucită cu care a convins conducerea Statului comunist să păstreze în slujbe, oricât de modest plătite, preoții creștini ortodocși și, astfel, au rămas fiecare lângă biserica lui, fiind altfel obligați să părăsească altarele și să-și găsească de lucru oriunde, în orice meserie, pe orice șantier, în orice lucrare capabilă să îi întrețină pe ei și familia lor. De la această idee au pornit apoi, la fel de curajos și mereu la fel de răbdător în așteptarea timpului potrivit, toate proiectele lui care apărau și îmbogățeau treaptă cu treaptă cuprinsul mănăstirilor, școlile de cântăreți și de preoți și facultățile de teologie și institutele misionare și de cercetare și editarea cărților necesare promovării și justificării istorice și teologice ale ortodoxismului creștin, până la recunoașterea întreagă a locului Bisericii Ortodoxe într-o societate, caz unic în tot spațiul socialist de după cel de-al Doilea Război Mondial. Este nu se poate mai bine venită comemorarea de către Biserica noastră a lui Justinian Patriarhul și procesul editorial care însoțește în unele mitropolii, arhiepiscopii și episcopii din țară și justifică comemorarea. Eu personal, bănuiam și speram, și încă mai sper un Simpozion național organizat și susținut de Patriarhia de azi, consacrat lui Justinian Patriarhul și operei lui, care să facă până la capăt lumina cuvenită asupra personalității lui și, astfel, să conducă la o mai bună cunoaștere a istoriei Țării Românești de după al Doilea Război Mondial, a spiritualității românești petrecută în acești ani post-belici, pentru a se vedea și mai bine meritele culturii românești din acei ani care, de atâtea ori, au fost și mai sunt încă ignorate sau se dovedesc rău cunoscute, încât de tot atâtea ori ne trezim că ne punem nemeritat cenușă în cap. Ei bine, Anul comemorării lui Justinian Patriarhul s-a împlinit, după opinia mea, cu vocație de a deveni istoric prin actul de ridicare de către Arhiepiscopia Râmnicului, slujită harnic și clar văzător de către Arhiepiscopul dr. Varsanufie prin ridicarea, zic, din temelii în satul Suiești, satul sărac de care vorbeam la început, în care s-a născut preotul țăran ajuns patriarh, Justinian Marina, a unei biserici și a unei mănăstiri în cinstea marelui patriarh și amenajarea anume a unei case țărănești asemănătoare cu aceea în care s-a născut țăranul – patriarh ca o casă muzeu, de asemenea, dedicată acestuia. La sfințirea acestei ctitorii, șase episcopi, Arhiepiscopul și Mitropolitul Olteniei au slujit înconjurați de mii de țărani veniți din toate colțurile Olteniei să omagieze și ei, țăranii de astăzi, pe fiul de țăran ajuns patriarh și păstrător al ființei și integrității și identității Bisericii Creștin Ortodoxe naționale. Nu preget să spun că eu visam și bănuiam transformarea sfințirii ctitoriei de la Suiești într-un eveniment național al întregii Biserici și de către toți moștenitorii de azi ai operei lui Justinian Patriarhul și chiar al scaunului său domnesc. Din fericire, ctitoria a fost născută să cinstească nu numai satul Suiești și biserica vâlceană, ci întreaga noastră Biserică și cred că rezonanța ei va fi și va rămâne istorică; și aici, la Suiești, va fi în timp un loc de pelerinaj pentru „omagierea lui Justinian Patriarhul“.